

Łotysz, Sławomir

ICOHTEC na XXIII Kongresie Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki w Budapeszcie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 54/3-4, 351-354

2009

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podczas gdy w 2007 r. ukazały się aż 43 książki z zakresu historii farmacji i medycyny, to w 2008 r. tylko kilka.

Publikacje w czasopismach

Pogłębiają się trudności z drukowaniem naukowych prac historycznych. Trochę prac historycznych ukazało się w biuletynach Izbowych, ale były to prace popularne i miały ograniczony zasięg czytelników.

Podsumowanie

Podsumowując działalność Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm w 2008 r. można stwierdzić, że stanowi on duży dorobek, wymagający odpowiedniej dokumentacji. Bogactwo osiągnięć i wydarzeń historycznych w 2008 r. stało się możliwe dzięki wielkiemu bezinteresownemu zaangażowaniu licznych historyków farmacji. Należy wyrazić serdeczną wdzięczność wszystkim organizatorom, historykom farmacji i sympatykom, a szczególnie prezesowi Zespołu dr Janowi Majewskiemu oraz wszystkim przewodniczącym terenowych Sekcji Historii Farmacji PTFarm.

Jadwiga Brzezińska
Kołobrzeg

ICOHTEC NA XXIII KONGRESIE MIĘDZYNARODOWEJ UNII HISTORII I FILOZOFII NAUKI W BUDAPESZCIE

Na przełomie lipca i sierpnia 2009 roku w stolicy Węgier odbywał się XXIII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki i Techniki (International Congress of History of Science and Technology – ICHS). Temat wiodący został sformułowany dość szeroko: Idee i Instrumenty w Kontekście Społecznym (Ideas and Instruments in Social Context), bowiem kongresy organizowane przez Międzynarodową Unię Historii i Filozofii Nauki (International Union of History and Philosophy of Science – IUHPS) adresowane są do badaczy zajmujących się szerokim spektrum zagadnień, począwszy od historii nauk ścisłych i społecznych, przez dzieje farmacji i medycyny po historię techniki.

Kongresy IUHPS organizowane są co cztery lata. W tym roku w Budapeszcie stawiło się przeszło 1300 uczestników z 56 krajów. Najliczniej reprezentowane były takie państwa jak: Stany Zjednoczone Ameryki, Niemcy i Wielka Brytania. Sporo było Kanadyjczyków, Rosjan, Francuzów, Holendrów, Skandynawów, Hindusów i Chińczyków. Spośród referatów wygłoszonych przez osiemnastu uczestników z Polski, większość dotyczyła przede wszystkim historii nauk ścisłych i przyrodniczych, a także dziejów popularyzacji nauki. Kilka

wystąpień poruszało zagadnienia związane z historią techniki, ale tylko jedno z nich znalazło się w sesji specjalnej organizowanej przez Międzynarodowy Komitet Historii Techniki (International Committee for the History of Technology – ICOHTEC).

Formalnie ICOHTEC wchodzi w skład IHUPS jako jeden z komitetów naukowych Oddziału Historii Nauki i Techniki (Division of History of Science and Technology – DHST). Nie trzeba chyba w tym miejscu przypominać, że inicjatorem powstania i jednym z czterech współzałożycieli Międzynarodowego Komitetu Historii Techniki był przed ponad czterdziestu laty profesor Eugeniusz Olszewski z Polskiej Akademii Nauk. Komitet organizuje samodzielnie swoje roczne konferencje, jednak co cztery lata, w rytmie wyznaczonym przez kongresy Unii, historycy techniki spotykają się w gronie badaczy dziejów szeroko rozumianej nauki. Tak było i w tym roku, choć ani przed, ani po kongresie nie brakowało wśród członków i sympatyków ICOHTEC głosów krytykujących tę tradycję. Wprawdzie taka łączona impreza pozwala historykom techniki zaprezentować się szerszej społeczności akademickiej, wyjść poza swój nieco hermetyczny krąg, ale odbywa się to pewnym kosztem. Otóż roczne sympozja Komitetu skupiają zwykle 100 do 150 uczestników. Tymczasem do programu konferencji w Budapeszcie niezależny komitet programowy ICOHTEC, którym kierował dr Lars Bluma, zaakceptował tylko 38 zgłoszeń. Wymóg ograniczenia liczby referatów pochodził od głównych organizatorów Kongresu. Wielu historyków techniki regularnie biorących udział w sympozjach ICOHTEC musiało zatem zrezygnować z przyjazdu do Budapesztu, względnie poprzestać na uczestnictwie w charakterze słuchacza.

Pod szyldem Międzynarodowego Komitetu Historii Techniki przeprowadzono w sumie 8 sesji, w tym 5 zgłoszonych w całości wraz z kompletem referatów przez indywidualnych organizatorów. Były to: *Instrumentalizing Social Practice – Socializing Instrumental Practice* (organizatorzy: Peter Heering, Klaus Staubermann), *Sixty Years of Cybernetics and Information Theory: Ideas, Artefacts and Instruments* (Lars Bluma), *Ideas of Technology Across Time and Space: Changing Concepts and Ideologies* (Eric Schatzberg), *Technology in the Interaction with Society and the Environment* (Timo Myllyntaus) oraz *Playing with Technology* (Stefan Poser). Artykuły zgłoszone przez pozostałych autorów i zakwalifikowane przez komitet programowy, znalazły się w pozostałych trzech panelach: *Special Topics*, *The Impact of Ideas and Ideologies on Science and Technical Innovations*, oraz *Politics, Technology and Infrastructure*. Wypadałoby również wymienić w tym miejscu osobną sesję poświęconą historii wojskowości. Organizował ją Barton Hacker, od lat związany z Międzynarodowym Komitetem Historii Techniki. W sesji zatytułowanej *The Social History of Military Technology* wygłoszono w sumie 18 referatów w pięciu panelach.

Jak podczas każdej dorocznej konferencji ICOHTEC, tak i teraz odbyło się zebranie Komitetu Wykonawczego (Executive Committee – EC). Skupia on 12 osób. Jeszcze przed wprowadzeniem rotacyjności jego członków, przez lata w pracach tego gremium udzielał się prof. Bolesław Orłowski z Instytutu Historii Nauki PAN. Obecnie, w kadencji 2008–2011, Polskę reprezentuje w EC piszący te słowa.

Niezależnie od Zgromadzenia Ogólnego kończącego kongres IUHPS, swoje podsumowujące spotkanie mieli również członkowie ICOHTEC. W tym, nieco kameralnym General Assembly, wzięły udział 22 osoby, które w głosowaniu wybrały nowe władze stowarzyszenia. Na stanowisku prezydenta prof. James Williams (De Anza College. Cupertino, Stany Zjednoczone Ameryki) zastąpił prof. Hansa-Joachima Brauna (Universität der Bundeswehr. Hamburg, Niemcy). Wiceprezydentem został dr Dick van Lente (Erasmus Universiteit. Rotterdam, Holandia), funkcję sekretarza przez kolejne cztery lata będzie pełnił prof. Timo Myllyntaus (Uniwersytet Turku, Finlandia). Zmiany nastąpiły również na stanowiskach skarbnika i redaktora naczelnego rocznika ICON (jest to jedyne pismo wydawane przez Międzynarodowy Komitet Historii Techniki). Ustalono również, że sympozjum Komitetu w 2011 roku odbędzie się w Barcelonie, a w 2012 w Glasgow, Zgłoszenia referatów na przyszłoroczne spotkanie w fińskim Tampere są już przyjmowane (termin upłynął 16 listopada 2009 r.). Więcej aktualności z życia ICOHTEC można znaleźć na stronie internetowej www.icoh-tec.org.

Kilka słów o samej organizacji kongresu IUHPS. Swoich pomieszczeń kongresowi użyczył, przepięknie położony nad samym Dunajem, Budapeszteński Uniwersytet Techniczno-Ekonomiczny (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – BME). Szkoła założona jeszcze w 1782 roku ma przebogate tradycje. Była to pierwsza w Europie instytucja szkoląca inżynierów na poziomie uniwersyteckim. Dziś zakres oferowanych tu kierunków studiów obejmuje również nauki ekonomiczne, przyrodnicze i społeczne. Z uniwersytetem tym związanych było jak dotąd trzech laureatów nagrody Nobla, w ciągu ponad 200 lat mury tej uczelni opuściło wielu wybitnych inżynierów, którzy przysłużyli się nie tylko Węgrom, ale i innym krajom europejskim.

Organizatorzy nie zapomnieli o atrakcjach wybiegających poza doznania czysto intelektualne. Podniebieniu głównie schlebiać miała uroczysta kolacja na zakotwiczonym na Dunaju statku „Europa.” Natomiast innego wieczoru zaproszono nas na koncert organowy w bazylice Św. Stefana po Peszteńskiej stronie rzeki. Wprawdzie większość punktów programu kulturalnego zaplanowano na godziny wieczorne, a na całodniowe wyjazdy na pusztę, Balaton czy załom Dunaju przeznaczony był osobny dzień, to jednak kilkugodzinne wycieczki, głównie do przebogato wyposażonych muzeów, urządzano równoległe z sesjami. Piszący te słowa wybrał oczywiście wyprawę do Muzeum Techniki i Transportu.

Następna konferencja Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki odbędzie się w Manchesterze w Wielkiej Brytanii dopiero za 4 lata, warto jednak już teraz śledzić komunikaty organizatorów. Termin zgłaszania propozycji referatów i całych sesji, z uwagi na skalę kongresów IUHPS, jest bowiem zwykle dość wczesny.

Sławomir Łotysz
Uniwersytet Zielonogórski
Zielona Góra

